

Gülden UYANIK BALAT¹, Berrin AKMAN², Hande ARSLAN ÇİFTÇİ³

OKUL ÖNCESİ REKABET ÖLÇEĞİ'NİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Özet

Bu araştırmanın amacı Paquette, Gagnon, Bouchard, Bigras ve Schneider (2013) tarafından okul öncesi dönem çocuklarının rekabet stillerini değerlendirmek için geliştirilen Okul Öncesi Rekabet Ölçeği [The Preschool Competition Questionnaire]'ni Türkçeye uyarlamak ve ölçeğin geçerlik ve güvenirliğini test etmektir. Çalışma grubu İstanbul ilindeki 16 okuldan 48-72 aylık toplam 208 çocuktan oluşmaktadır. Yapılan analizler sonucunda Okul Öncesi Rekabet Ölçeği'nin Türkçe formu da özgün ölçekte olduğu gibi 17 maddeden oluşmuştur. Doğrulayıcı faktör analizi 3 faktörlü orijinal yapıyı desteklemiştir. Bu faktörler, 'Başkalarına Odaklı Rekabet', 'Göreve Yönelik Rekabet' ve 'Baskınlık Korunumu Hiyerarşisi'dir. Faktörlerin Cronbach alfa katsayıları 0.91 ile 0.96 arasında, test-tekrar test güvenirlik katsayıları 0.85 ile 0.95 arasında, düzeltilmiş madde-toplam puan korelasyonları ise 0.68 ile 0.90 arasında değişmektedir. Uyum indeksleri model ve veri arasında iyi uyum olduğunu göstermektedir ($\chi^2/sd=3,01$, RMSEA= 0.099, SRMR=0.08, CFI=0.97, NNFI=0.97, NFI=0.96). Sonuçlar Okul Öncesi Rekabet Ölçeği (ORÖ) Türkçe formunun psikometrik özelliklerinin iyi olduğunu ve ölçeğin geçerlik ve güvenirliğinin yüksek düzeyde sağlandığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, Rekabet, Sosyal gelişim, Ölçek uyarlama

VALIDITY AND RELIABILITY STUDY OF TURKISH FORM OF PRESCHOOL COMPETITION QUESTIONNAIRE

Abstract

The aim of the study is to investigate the reliability and validity of a Turkish adaptation of Preschool Competition Questionnaire (PCQ) which was developed to evaluate competition styles of preschool children. A sample of 48-72 month old 208

¹ Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Öğretmenliği ABD, gbalat@marmara.edu.tr

² Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Öğretmenliği ABD, bakman@hacettepe.edu.tr

³ Arş. Gör., İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Öğretmenliği ABD, h.arslanciftci@gmail.com

children from 16 schools in Istanbul participated in the study. Turkish form of PCQ consisted of 17 items like in the original scale. Confirmatory factor analysis results supported the original 3 factor structure. These factors are 'Other-Referenced Competition', 'Task-Oriented Competition' and 'Maintenance of Dominance Hierarchy'. The Cronbach alpha coefficients varied between 0.91 and 0.96. The test-retest coefficients varied between 0.85 and 0.95. Corrected item-total correlations ranged from 0.68 to 0.90. Goodness of fit indices of confirmatory factor analysis indicated a good fit between the original model and data ($\chi^2/sd=3.01$, RMSEA= 0.099, SRMR=0.08, CFI=0.97, NNFI=0.97, NFI=0.96). The results of this research provide strong evidence of the sound psychometric properties of Turkish form of PCQ.

Keywords: Preschool, Competition, Social development, Scale adaptation

GİRİŞ

Sosyal gelişimin ilk işlevi olan sosyalleşme, başkalarıyla ilişki kurma ve sürdürme, toplumun kabul edilen bir üyesi olma, davranışlarını toplumun standartlarına göre düzenleme ve genel olarak kişinin insanlarla iyi geçinme eğilimlerini kapsamaktadır (Damon, 2006). Sosyalleşme sürecinin önemli bir kısmı erken çocuklukta gerçekleşmektedir. Aynı kaynakları aynı zamanda elde etmeye çalışan çocukların rekabete dayalı davranışları öğrenmeleri de sosyalleşme sürecinin bir parçasıdır. Rekabetçi davranış, bir şeyi bir başkasından daha iyi yapma, başkalarının performansını geçme ya da kendi performanslarını/davranışlarını başkalarıyla kıyaslama dürtüsüyle ortaya çıkan davranış olarak tanımlanabilir (Tsiakara ve Digelidis, 2014). Sosyal kıyaslanmanın açık bir şekilde yaşandığı özellikle okul ortamlarında çocuklar da rekabet etmektedir.

Griffin-Pierson (1990), rekabeti iki boyut olarak ele almıştır: kişilerarası rekabet ve hedef rekabeti. Kişilerarası rekabet, başkalarından daha iyi yapma ve kişilerarası durumlarda kazanma arzusu ve kişilerarası rekabetten zevk alma olarak tanımlanmıştır. Hedef rekabeti ise başarı gösterme, bir hedefe ulaşma ve kişinin elinden gelenin en iyisini yapma olarak tanımlanmıştır. Bu iki rekabet boyutu birbirinden tamamen bağımsız değildir. Tassi, Schneider ve Richard (2001), çocuklarda kendinin başkalarından daha üstün olduğunu kanıtlama arzusuyla ortaya çıkan rekabeti başkalarına odaklı rekabet olarak tanımlarken, kendini geliştirmek için kendi performansını başkalarınınkine göre değerlendirme amacıyla oluşan rekabeti ise göreve yönelik rekabet olarak tanımlamıştır. Paquette, Gagnon, Bouchard, Bigras ve Schneider (2013) ise bu iki rekabet boyutuna ek olarak okul öncesi dönem çocuklarıyla yaptıkları çalışmada bir boyut daha tespit etmişlerdir: Baskınlığın Korunumu Hiyerarşisi. Baskınlık hiyerarşisi, kişilerarası çatışmayı (dolayısıyla da zarar görmeyi) en aza indirerek kaynaklara ulaşma önceliğini belirler. Bazı araştırmacılara göre, okul öncesi dönem çocukları baskınlık elde etmek ve onu korumak için zorlamanın (örn. saldırganlık, tehdit etme) yanı sıra olumlu sosyal davranışları (örn. ikna etme, anlaşmaya varma, yardım etme, paylaşma, işbirliği) da kullanırlar (Hawley, 2002; Pellegrini vd., 2007).

Rekabet, anaokulundaki çocuklar arasında sık rastlanan bir olgu olduğundan (Sheridan ve Williams, 2006; Tsiakara ve Digelidis, 2012; 2014) ve küçük yaşlarda başladığından dolayı, erken çocuklukta rekabeti değerlendirmek önemlidir. Ancak çok sık karşılaşılmamasına ve çok erken yaşlarda ortaya çıkmasına rağmen, literatürde okul öncesinde rekabete ilişkin az kaynağa rastlanmaktadır. Çocuklar yaklaşık 3-3.5 yaşından itibaren basit rekabetçi bir görevde (örneğin

en hızlı şekilde kule inşa etme yarışı) kazanma ve kaybetme arasındaki ayrımı anladıklarını gösterirler (Stipek, Recchia, McClintic ve Lewis, 1992). Tsiakara ve Digelidis (2012) tarafından yapılan çalışmada, okul öncesi dönem çocuklarının çeşitli rekabetçi davranışları incelenmiş ve bir dizi gözlem sonucunda rekabetçi davranışlar farklı boyutlarda tanımlanmıştır. İlk olarak, 195 çocuğun davranışları 165 saat gözlemlenmiş ve rekabetçi olan davranışlar değerlendirilmiştir. Sonrasında rekabetçi davranışlar, sözel rekabetçi davranışlar ve fiziksel rekabetçi davranışlar olmak üzere iki ana kategoride sınıflandırılmıştır. Bu sınıflamaya göre, çocuklar sözel rekabetçi davranışları sözel olarak kıyaslamada bulunarak gösterirler. Örneğin, kendilerini fiziksel özelliklerine, beceri ve yeteneklerine, yaptıkları işlere ve başarılarına göre başkalarıyla karşılaştırırlar. Araştırmacılar, çocuklar başka bir çocuğun oyuncağını zorla elinden aldığında, yerlerini ya da oyuncaklarını kapmak için diğer çocukları ittiğinde ya da onlara vurduğunda ise bu davranışları fiziksel rekabetçi davranışlar olarak tanımlamıştır.

Çocukların rekabetçi davranışlar oluşturmalarını etkileyebilecek pek çok etken vardır. Bunlardan bazıları cinsiyet, yaş, grubun çocuğun cinsiyetine ve yaşına göre olması ve grup üyelerini tanıma düzeyidir (Benenson, Nicholson, Waite, Roy ve Simpson, 2001; Green, Cillessen, Berthelsen, Irving ve Catherwood, 2003). Okul öncesi çocuklarının genellikle sınıf arkadaşlarıyla kıyaslama yaparak rekabet ettiği gözlemlenmiştir. Örneğin; yaptıkları işleri ve başarılarını karşılaştırırlar, ya da kendilerini yetenek ve becerilerine ya da fiziksel özelliklerine göre başkalarıyla kıyaslarlar (Tsiakara ve Digelidis, 2014). Sheridan ve Williams (2006) ise yaptıkları çalışmada okul öncesi dönem çocuklarının genelde oyun alanında kimin birinci geleceği ya da hikâye zamanında öğretmenin yanına kimin oturacağı gibi şeyler için rekabet ettiğini gözlemlenmiştir. Araştırmacılar ayrıca çocukların bir oyunu ya da etkinliği bitirdiğinde “Ben kazandım!” diye bağırdığını ya da diğer çocuklara “Kim kazandı?” diye sorduklarını belirtmişlerdir.

Sheridan ve Williams (2011) tarafından yapılan araştırmaya göre, 5-18 yaş arasındaki çocuklar ve gençler rekabeti genellikle günlük hayatın bir parçası ve okuldaki öğrenme durumlarının ayrılmaz bir bileşeni olarak görürken, öğretmenler ise rekabeti olumsuz olarak düşünmüşler ve rekabetin öğrenme ortamlarında zararlı olduğunu belirtmişlerdir. Ancak son yıllarda rekabetin motivasyonla ilgili boyutlarını inceleyen araştırmaların sonuçları, rekabetin öğrenmede önemli bir güç olabileceğini ve dolayısıyla rekabetin çocukları motive etmek için kullanılabileceğini göstermektedir (Giota, 2010; Harackiewicz, Barron, Pintrich, Elliot ve Thrash, 2002; Sheridan ve Williams, 2011).

Ülkemizde okul öncesi dönem çocuklarının rekabetlerini değerlendirmek için geliştirilen ya da uyarlanan bir ölçme aracı mevcut değildir ve literatürde bu konuyu araştıran çalışmaların olmadığı görülmektedir. Ayrıca yurtdışındaki literatüre göre de okul öncesi çocukların rekabet etme davranışları ve bu davranışların öğrenmeyi ve sosyal etkileşimleri nasıl etkilediği hakkında az şey bilinmektedir. Bu doğrultuda, bu araştırmanın amacı Paquette vd. (2013) tarafından okul öncesi dönem çocuklarının rekabet etme stillerini değerlendirmek için geliştirilen Okul Öncesi Rekabet Ölçeği'ni Türkçeye uyarlamak, ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini test etmek ve çocukların rekabet etme stillerini yaş ve cinsiyet değişkenleri açısından incelemektir.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Okul Öncesi Rekabet Ölçeği (ORÖ)'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin gerçekleştirildiği çalışma grubunu, İstanbul ilinin 4 ilçesinde bulunan farklı sosyoekonomik düzeyleri temsil eden okullar listesinden tesadüfi örnekleme yoluyla seçilmiş 11'i devlet 5'i özel olmak üzere 16 okulda eğitim gören 48-72 aylık toplam 208 çocuk oluşturmaktadır. Bu 16 okulda çalışan 42 okul öncesi öğretmeni, sınıflarındaki çocukları Okul Öncesi Rekabet Ölçeği ile değerlendirmişlerdir. Gönüllü öğretmenlerden sınıflarından rastgele seçecekleri en fazla 5 çocuk için ölçeği doldurmaları istenmiştir.

Çalışmaya katılan çocukların %53.8'i (n=112) kız, %46.2'si (n=96) erkektir. Ayrıca çocukların %34.1'i (n=71) 48-56 aylık, %37'si (n=77) 57-64 aylık ve %28.8'i (n=60) de 65-72 aylıktır. Çalışmaya katılan çocukların cinsiyet ve yaşlara göre dağılımları ve yüzdeleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışmaya Katılan Çocukların Cinsiyet ve Yaşlara Göre Dağılımı

Cinsiyet	Örneklem Büyüklüğü		
	48-56 aylık	57-64 aylık	65-72 aylık
Kız	37 (%52.1)	48 (%62.3)	27 (%45)
Erkek	34 (%47.9)	29 (%37.7)	33 (%55)
Toplam	71 (%34.1)	77 (%37)	60 (%28.8)

Çalışmaya katılan çocukların %21.6'sı (n=45) alt, %52.9'u (n=110) orta ve 25.5'i (n=53) ise üst sosyoekonomik düzeyde aileye sahiptir. Çocukların annelerinin %23.1'i (n=48) ilköğretim, %32.7'si (n=68) lise ve 44.2'si (n=92) ise üniversite mezunu iken, babalarının %17.8'i (n=37) ilköğretim, %33.2'si (n=69) lise ve %49'u (n=102) ise üniversite mezunudur.

Büyüköztürk (2002)'e göre (denek sayısı)/k (ölçekteki madde sayısı) ≥ 2 minimum koşulu dikkate alındığında, 208 olan çocuk sayısının 17 maddelik ölçek için n (denek sayısı)/k (ölçekteki madde sayısı) ≥ 2 minimum koşulunu sağladığı (208/17=12.23) görülmüştür.

Ölçeğin test-tekrar test çalışması için bu gruptan 47 çocuk (26 kız, 21 erkek) öğretmenleri tarafından üç hafta arayla tekrar değerlendirilmiştir. Ölçeğin dilsel eşdeğerlik çalışmasının yürütüldüğü çalışma grubunu ise 33 çocuk (17 kız, 16 erkek) oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Okul Öncesi Rekabet Ölçeği. Okul Öncesi Rekabet Ölçeği [The Preschool Competition Questionnaire], 2013 yılında Kanada'da Paquette, Gagnon, Bouchard, Bigras ve Schneider tarafından 3-6 yaş arası çocukların rekabet etme stillerini değerlendirmek için geliştirilmiştir. Ölçek, okul öncesi dönem çocuklarının anaokulundaki günlük etkinliklerde gözlemlenebilen rekabet davranışlarını ifade eden toplam 17 maddeden (örn. "Bir oyunda kazanmadığında sinirlenir", "Kazanmadığında oyunu bırakmaya eğilimlidir" ve "Zor görevlerle karşılaştığında kararlılık gösterir") oluşmaktadır.

Okul Öncesi Rekabet Ölçeği, her bir çocuk için okul öncesi öğretmenleri tarafından doldurulmaktadır. Ölçek 6'lı derecelendirme yöntemine göre (1=asla, 2=hemen hemen asla, 3=bazen, 4=genellikle, 5=çoğu zaman, 6=her zaman) oluşturulmuştur.

Özgün ölçek, 'Başkalarına Odaklı Rekabet' (8 madde), 'Göreve Yönelik Rekabet' (6 madde) ve 'Baskınlık Korunumu Hiyerarşisi' (3 madde) olmak üzere üç boyuttan oluşmaktadır. Çocuklar her bir alt boyuttan aldıkları puanlar ile değerlendirilmektedir. Özgün ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlik katsayıları her bir boyut için sırasıyla, .89, .75 ve .74'tür. Test-tekrar test güvenirlik katsayısı ise sırasıyla, .92, .80 ve .69 ($p < .001$) olarak bulunmuştur.

İşlem

Öncelikle Okul Öncesi Rekabet Ölçeği'ni geliştiren araştırmacılardan biri olan Daniel Paquette'den ölçeğin Türkçeye çevrilerek, geçerlik ve güvenirlik çalışmasının yapılabilmesi için gerekli izin alınmıştır. Daha sonra çalışma kapsamında orijinal ölçek formu Türkçe ve İngilizceyi çok iyi düzeyde bilen eğitim fakültesinde çalışan iki öğretim üyesi tarafından birbirinden bağımsız olarak çevrilmiştir. Bu çeviriler araştırmacılar tarafından incelenerek bir Türkçe form oluşturulmuştur. Daha sonra geri-çeviri sürecini tamamlamak için, Amerikan üniversitelerinde doktora yapmakta olan iki kişi bağımsız olarak Türkçe formu İngilizceye çevirmiştir. Araştırmacılar çevirileri inceleyip ölçeğe son şeklini vermiştir. Bu Türkçe form, uzman görüşü almak için çeşitli üniversitelerde görev yapan 6 alan uzmanına gönderilmiş ve öneriler doğrultusunda nihai Türkçe form elde edilmiştir. Böylece, geçerlik ve güvenirlik çalışmalarına başlamadan önce Okul Öncesi Rekabet Ölçeği (ORÖ)'nin Türkçe formu ile İngilizce formu arasındaki tutarlılık belirlenmiştir.

ORÖ'nün Türkçe formunun yapı geçerliğine ilişkin kanıtlar doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile test edilmiştir. DFA için LISREL 8.7 programı kullanılmıştır. Ölçeğin güvenirliği iç tutarlık ve test-tekrar test yöntemleriyle, madde analizi ise düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu ve %27'lik alt üst grup karşılaştırmaları ile incelenmiştir. Bu analizler için ise SPSS 15.0 programı kullanılmıştır. Ayrıca ORÖ'nün alt boyutlardan alınan puanların çocukların cinsiyetine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için bağımsız örneklem için t-testi ve çocukların yaşına göre farklılıkları incelemek için de ANOVA ve LSD çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Dilsel Eşdeğerlik

Okul Öncesi Rekabet Ölçeği'nin dilsel eşdeğerlik çalışmasından elde edilen bulgulara göre, Türkçe ve orijinal formda yer alan maddeler arasındaki korelasyon katsayıları .85 ile .97 arasında değişmektedir. Ölçeğin bütünü için bulunan korelasyon katsayısı ise .99'dur. Ölçeğin Türkçe ve orijinal maddeleri arasındaki korelasyonlar katsayıları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. ORÖ'nün Türkçe ve Orijinal Maddeleri Arasındaki Korelasyon Katsayıları

Madde No	r ¹	Madde No	r ¹	Madde No	r ¹
1	.94**	7	.87**	13	.85**
2	.92**	8	.93**	14	.97**
3	.95**	9	.90**	15	.95**
4	.96**	10	.92**	16	.89**
5	.92**	11	.91**	17	.93**
6	.89**	12	.95**		

¹n=33 **p<.01

Madde Analizi

Madde toplam korelasyonu ve %27'lik alt-üst grup karşılaştırma analiz sonuçları Tablo 3'te verilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, ORÖ'deki maddelerin düzeltilmiş madde-toplam korelasyon katsayılarının .68 ile .90 arasında değiştiği bulunmuştur. Üst %27 ile alt %27'lik grupların madde ortalama puanları arasında yapılan t testi sonuçlarına göre, farkların tüm maddeler ve alt boyut toplam puanları için anlamlı olduğu ($p<.001$) gözlemlenmiştir. Bu bulgu, ölçekteki tüm maddelerin ve alt boyutların ayırt edici olduklarını göstermektedir.

Tablo 3. ORÖ'nün Madde Analizi ve %27 Alt-Üst Gruplar Arasındaki Farklılıklara Ait t-testi Sonuçları

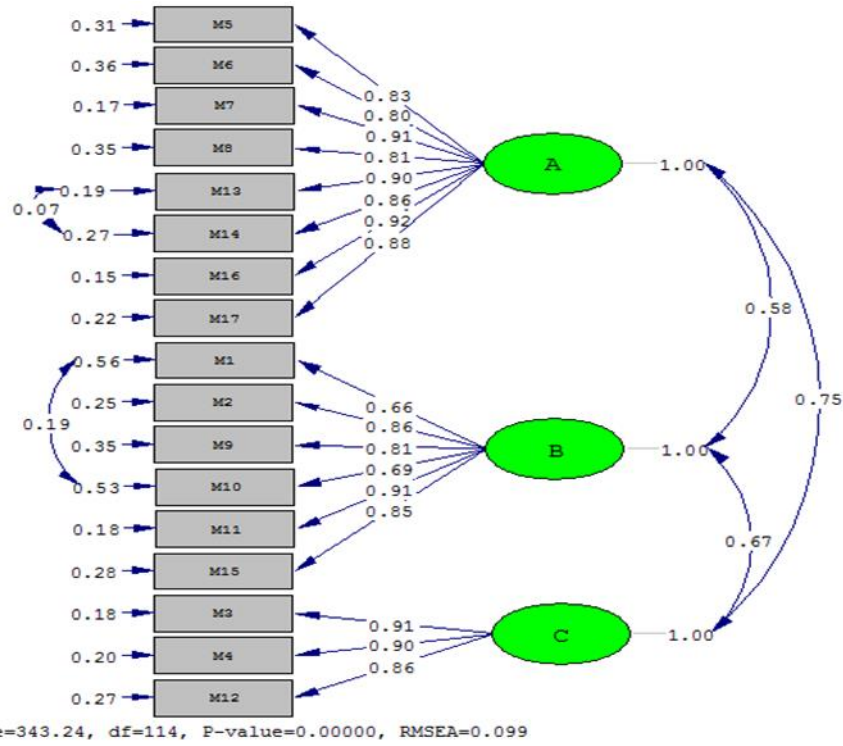
Faktör Adı	Madde No	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu ¹	t (alt %27-Üst %27) ²
Başkalarına Odaklı Rekabet	Madde5	.81	22.37***
	Madde6	.77	16.48***
	Madde7	.89	29.73***
	Madde8	.78	19.44***
	Madde13	.89	30.01***
	Madde14	.85	22.69***
	Madde16	.90	30.36***
Göreve Yönelik Rekabet	Madde17	.86	24.22***
	Madde1	.68	13.15***
	Madde2	.83	19.73***
	Madde9	.72	16.76***
	Madde10	.71	12.19***
Baskınlığın Korunumu Hiyerarşisi	Madde11	.86	22.38***
	Madde15	.79	18.67***
	Madde3	.84	24.47***
	Madde4	.85	27.20***
	Madde12	.80	21.79***

¹n=208 ²n₁=n₂=56 ***p<.001

Yapı Geçerliği

Doğrulayıcı Faktör Analizi. Okul Öncesi Rekabet Ölçeği'nin yapı geçerliği için ölçeğin orijinal formunda bulunan faktörlerin doğrulanması amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır.

DFA sonucunda elde edilen modelin uyumunu azaltan potansiyel hata varyanslarını azaltmak için modifikasyon indeksleri incelenmiştir. Buna göre, aynı faktörlerde yer alan 13.-14. (Başkalarına Odaklı Rekabet) ve 1.-10. (Göreve Yönelik Rekabet) maddeler arasında ikili hata kovaryansları tanımlamanın modelin uyumuna katkı sağlayacağı değerlendirilerek söz konusu modifikasyonlar yapılarak sınama yapılmıştır. ORÖ için DFA sonucunda elde edilen iki hata varyansı modifikasyonlu path diagramı Şekil 1'de gösterilmiştir. Şekil 1 incelendiğinde, faktör yük değerlerinin 0.66 ile 0.92 arasında değiştiği görülmektedir.

Şekil 1. Okul Öncesi Rekabet Ölçeği DFA Path Diagramı

(A: Başkalarına Odaklı Rekabet, B: Göreve Yönelik Rekabet, C: Baskınlığın Korunumu Hiyerarşisi)

DFA sonucunda, uyum indekslerin ki-kare, kök ortalama kare yaklaşım hatası (RMSEA), standardize edilmiş kök ortalama kare artık (SRMR), karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI), normlaştırılmamış uyum indeksi (NNFI) ve normlanmış uyum indeksi (NFI) değerleri incelenmiştir (Brown, 2006). Uyum indeksleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. DFA Modelinin Uyum İndeksleri

χ^2 /sd	RMSEA	SRMR	CFI	NNFI	NFI
3.01	0.099	0.08	0.97	0.97	0.96

Modelin uygunluğu ilk olarak ki kare değerinin serbestlik derecesine oranıyla değerlendirilmiştir. Buna göre ki kare değerinin serbestlik derecesine oranının 3 ila 5 arasında olması kabul edilebilir bir oran olarak kabul edilmektedir (Hoe, 2008; Kline, 2005; Meyers, Gamst ve Guarino, 2006). Bu çalışmada bu oran (343.24/114) 3.01 olarak hesaplanmıştır.

SRMR ve RMSEA değerlerinin 0.05'ten küçük olmasını iyi uyum göstergesi olarak, 0.05 ile 0.10 arasında olmasını ise kabul edilebilir uyum değerleri olarak ifade edilmektedir (Schermelleh ve Moosbrugger, 2003). SRMR ve RMSEA değerlerinin 0.10'dan küçük çıkması, modelin veriye uygunluğu için kabul edilebilir sınır değerler olarak kabul edilmektedir (Bentler, 1990; Marsh, Balla ve McDonald, 1988). Buna göre bu çalışmadaki değerler (RMSEA=0.099, SRMR=0.08) kabul edilebilir değerler arasındadır. Uyum iyiliği indekslerinde CFI, NNFI ve NFI değerlerinin .90'ın üzerinde olması kabul edilebilir, .95 ile 1.00 arasında olması ise modelin mükemmel uyum gösterdiği anlamına gelmektedir (Bentler, 1990; Hu ve Bentler, 1999). Buna göre bu çalışmadaki değerlere (CFI=0.97, NNFI=0.97, NFI=0.96) göre modelin mükemmel düzeyde uyum gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Güvenirlilik

ORÖ'nün güvenirliliğini ortaya koymak üzere Cronbach alfa iç tutarlık ve test tekrar test yöntemleri kullanılmıştır. ORÖ'nün her bir boyutunun iç tutarlılığı için hesaplanan Cronbach Alfa ve test-tekrar test güvenirlilik katsayıları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. ORÖ Alt Boyutlarının Cronbach Alfa ve Test-Tekrar Test Güvenirlilik Katsayıları

Faktör Adı	Cronbach Alfa ¹	Test-tekrar test ²
Başkalarına Odaklı Rekabet	.96	.95***
Göreve Yönelik Rekabet	.92	.92***
Baskınlığın Korunumu Hiyerarşisi	.91	.85***

¹n=208 ²n=47 ***p<.001

Türkçe formun alt boyutlarının güvenirliliği için hesaplanan Cronbach alfa katsayıları Başkalarına Odaklı Rekabet boyutu için .96, Göreve Yönelik Rekabet boyutu için .92 ve Baskınlığın Korunumu Hiyerarşisi boyutu için ise .91 olarak bulunmuştur. Test-tekrar test güvenirlilik katsayısı ise Başkalarına Odaklı Rekabet boyutu için .95, Göreve Yönelik Rekabet boyutu için .92 ve Baskınlığın Korunumu Hiyerarşisi boyutu için ise .85 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu sonuçlar ölçeğin güvenirliliğinin çok iyi düzeyde olduğunu göstermektedir.

Yaş ve Cinsiyet Değişkenleri Açısından Farklılıklar

Okul Öncesi Rekabet Ölçeği alt boyutlarına ait puanların çocukların cinsiyetine ilişkin olarak farklılaşp farklılaşmadığı bağımsız örneklem için t-test kullanılarak incelenmiştir. Buna göre cinsiyet değişkenine göre, Başkalarına Odaklı Rekabet ($t=1.119_{(206)}$, $p>.05$), Göreve Yönelik Rekabet ($t=.991_{(206)}$, $p>.05$) ve Baskınlığın Korunumu Hiyerarşisi ($t=1.052_{(206)}$, $p>.05$) boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. ORÖ'nün alt boyutlarına ait puanların çocukların yaşlarına ilişkin olarak farklılaşp farklılaşmadığı ANOVA kullanılarak incelenmiştir. Buna göre, çocukların yaşına göre Başkalarına Odaklı Rekabet ($F_{2-205}=1.233$, $p>.05$) ve Baskınlığın Korunumu Hiyerarşisi ($F_{2-205}=.746$, $p>.05$) boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmazken, Göreve Yönelik Rekabet alt boyutunda .030 düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($F_{2-205}=3.570$, $p<.05$). Belirlenen bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan LSD testi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. ORÖ Göreve Yönelik Rekabet Boyutu Puan Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre LSD Testi Sonuçları

Faktör Adı	(I) Çocuğun Yaşı	(J) Çocuğun Yaşı	Ortalama Farkı	Sh	p
Göreve Yönelik Rekabet	48-56 aylık	57-64 aylık	-2.15420	1.02120	.036*
		65-72 aylık	-2.67887	1.08847	.015*
	57-64 aylık	48-56 aylık	2.15420	1.02128	.036*
		65-72 aylık	-.52468	1.06887	.624
	65-72 aylık	48-56 aylık	2.67887	1.08847	.015*
		57-64 aylık	.52468	1.06887	.624

*p<.05

Tablo 6'da görüldüğü üzere, LSD çoklu karşılaştırma test sonuçlarına göre, Göreve Yönelik Rekabet boyutunda 48-56 aylık çocukların sahip olduğu puan ortalamaları ile 57-64 aylık ve 65-72 aylık çocukların sahip olduğu grup puan ortalamaları arasında yaşı daha büyük olan çocuklar lehine anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte, 57-64 aylık

çocukların sahip olduğu grup puan ortalamaları ile 65-72 aylık çocukların sahip olduğu grup puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada Paquette vd. (2013) tarafından geliştirilmiş olan Okul Öncesi Rekabet Ölçeği Türkçeye uyarlanmış ve geçerlik ve güvenirliliği sınanmıştır. Dilsel eşdeğerlik çalışmasından elde edilen sonuçlar ORÖ'nün Türkçe ve İngilizce formlarında yer alan maddelerin birbirleriyle yüksek düzeyde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Buna göre maddelerin her iki dil için de farklı algılanmadığı ve ölçeğin dilsel eşdeğerliğinin sağlandığı söylenebilir.

Ölçeğin madde-toplam korelasyon katsayılarının yorumlanmasında .30 ve daha yüksek olan maddelerin, bireyleri ölçülen özellik bakımından iyi derecede ayırt ettiği kabul edilmektedir. (Büyüköztürk, 2004). Buna göre, Okul Öncesi Rekabet Ölçeği'nin madde analizi sonucunda madde-toplam korelasyonlarının yeterli olduğu görülmektedir. %27'lik alt ve üst grup puanları arasında yapılan t-testi sonuçları ise tüm maddeler ve alt boyutlar için anlamlı bir farklılık olduğunu göstermiştir.

ORÖ'nün yapı geçerliği özgün ölçeğin yapısının sınanması için doğrulayıcı faktör analizi ile test edilmiştir. Uyum indeksi sınırları dikkate alındığında, modelin iyi uyum verdiği ve ölçeğin üç boyutlu (Başkalarına Odaklı Rekabet, Göreve Yönelik Rekabet ve Baskınlığın Korunumu Hiyerarşisi) özgün faktör yapısı ile Türkçe formun faktör yapısının uyduğu tespit edilmiştir.

ORÖ'nün boyutlarının iç tutarlılık güvenirlilik katsayısı .91-.96 arasında değişmektedir. Ölçeğin orijinal formundaki boyutların iç tutarlılık güvenirlilik katsayısı ise .74-.89 arasında değişmektedir (Paquette vd., 2013). Bu sonuç ölçeğin Türkçe formunun daha yüksek güvenirlilik katsayılarına sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca, test-tekrar test sonucuna göre, iki uygulama arasında tüm boyutlarda yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu durum, değerlendirme aracının iç tutarlılığının zamana bağlı olarak kararlı ölçümler verdiğini göstermektedir.

Ayrıca bu çalışmada ORÖ'nün geçerliğine ek kanıt olarak ölçeğin alt boyut puanlarının çocukların cinsiyetine göre farklılaşıp farklılaşmadığı da incelenmiş ve tüm alt boyutlar açısından kız ve erkek çocuklar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Özgün ölçek geliştirme çalışmasında (Paquette vd., 2013) ise cinsiyet değişkeni açısından sadece Göreve Yönelik Rekabet boyutunda kız çocukları lehine anlamlı fark bulunmuştur. Bununla birlikte, bu araştırmada ORÖ alt boyut puanlarının çocukların yaşına göre farklılaşıp farklılaşmadığına da bakılmış ve Göreve Yönelik Rekabet boyutunda 48-56 aylık çocukların sahip olduğu puan ortalamalarının 57-64 aylık ve 65-72 aylık çocukların sahip olduğu grup ortalama puanlarından anlamlı olarak daha az olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, yaş değişkeni açısından sadece Göreve Yönelik Rekabet boyutunda yaşı büyük çocukların lehine anlamlı fark bulan özgün çalışma ile (Paquette vd., 2013) örtüşmektedir.

Sonuç olarak, Paquette vd. (2013) tarafından geliştirilen Okul Öncesi Rekabet Ölçeği'nin Türkçe dilsel eşdeğerlik, geçerlik ve güvenirlilik çalışması sonucu elde edilen bulgular, ölçeğin özgün üç boyutlu 17 maddelik halinin kültürel açıdan Türkiye koşullarında 48-72 aylık

Çocukların rekabet etme stillerini değerlendirmek için kullanılmaya uygun, dilsel eŐdeęerlięe sahip, geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir.

KAYNAKÇA

- Benenson, J. F., Nicholson, C., Waite, A., Roy, R., & Simpson, A. (2001). The influence of group size on children's competitive behavior. *Child Development*, 72, 921-928.
- Bentler, P. M. (1990). Comparative fit indices in structural models. *Psychological Bulletin*, 107, 238-246.
- Brown, A.T., (2006). *Confirmatory factor analysis: for applied research*. The Guilford Press: New York.
- Büyüköztürk, Ő. (2002). Faktör analizi: temel kavramlar ve lek geliŐtirmede kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Ynetimi*, 8(32), 470-483.
- Damon, W. (2006). Socialization and individuation. Gerald Handel (Ed.), *Childhood Socialization* iinde (s.11-20). New Jersey: Aldine Transaction.
- Giota, J. (2010). Multidimensional and hierarchical assessment of adolescents' motivation in school. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 54(1), 83-97.
- Green, V. A., Cillessen, A. H. N., Berthelsen, D., Irving, K., & Catherwood, D. (2003). The effect of gender context on children's social behavior in a limited resource situation: An observational study. *Social Development*, 12, 586-604.
- Griffin-Pierson, S. (1990). The competitiveness questionnaire: A measure of two components of competitiveness. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 23, 108-115.
- Harackiewicz, J.M., Barron, K.E., Pintrich, P.R., Elliot A.J., & Thrash, T.M. (2002). Revision of achievement goal theory: Necessary and illuminating. *Journal of Educational Psychology*, 94, 638-654.
- Hawley, P.H. (2002). Social dominance and prosocial and coercive strategies of resource control in preschoolers. *International Journal of Behavioral Development*, 26 (2), 167-176.
- Hoe, L.S., (2008). Issues and procedures in adopting structural equation modeling technique. *Journal of Applied Quantitative Methods*, 3(1), 76-83.
- Hu, L., & Bentler, P. M. (1999). Cut off criteria for fit indices in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1-55.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equations modeling*. New York: Guilford Press.
- Marsh, H. W., Balla, J. R., & McDonald, R. P. (1988). Goodness-of-fit indices in confirmatory factor analysis: The effect of sample size. *Psychological Bulletin*, 103, 391-410.
- Meyers, L. S., Gamst, G. & Guarino, A.J. (2006). *Applied multivariate research design and interpretation*. California: Sage Publication.

- Paquette, D., Gagnon, M. N., Bouchard, L., Bigras, M., & Schneider, B. H. (2013). A new tool to explore children's social competencies: The preschool competition questionnaire. *Child Development Research*. <http://dx.doi.org/10.1155/2013/390256>
- Pellegrini, A.D., Roseth, C.J., Mliner, S. vd. (2007). Social dominance in preschool classrooms. *Journal of Comparative Psychology*, 121 (1), 54–64.
- Schermelleh, K.E., & Moosbrugger, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Sheridan, S., & Williams, P. (2006). Constructive competition in preschool. *Journal of Early Childhood Research*, 4(3), 291-310.
- Sheridan, S., & Williams, P. (2011). Developing individual goals, shared goals, and the goals of others: Dimensions of constructive competition in learning contexts. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 55(2), 145-164.
- Stipek, D., Recchia, S., McClintic, S., & Lewis, M. (1992). Self-evaluation in young children. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 57 (1), 1-95.
- Tassi, F., Schneider, B. H., & Richard, J. F. (2001). Competitive behavior at school in relation to social competence and incompetence in middle childhood. *Revue Internationale De Psychologie Sociale*, 14(2), 165-184.
- Tsiakara, A., & Digelidis, N. (2012). Ways preschool children aged 4–5 years old express their desire to excel. *European Psychomotricity Journal*, 4, 41–48.
- Tsiakara, A., & Digelidis, N. (2014). Assessing preschool children's competitive behaviour: An observational system. *Early Child Development and Care*, 184 (11), 1648-1660.

EXTENDED SUMMARY

Aim

Since competition is a phenomenon frequently observed among children (Sheridan & Williams, 2006; Tsiakara & Digelidis, 2012; 2014) and since it starts at an early age, it is important to investigate competition in early childhood (Sheridan & Williams, 2006). However, despite being frequently observed and starting at an early age, there is limited literature on preschool competition. In Turkey, there doesn't seem to exist any developed or adapted scale to evaluate competition among preschool children and there are no studies in the literature on the issue. As regards the international literature as well, there is little information on competing behavior of preschool children and on the ways such behaviors affect learning and social interactions. In this respect, the aim of this research is to adapt and test the validity and reliability of Preschool Competition Questionnaire (PCQ) developed by Paquette, Gagnon, Bouchard, Bigras and Schneider (2013) to assess the competition styles among preschool children. It also aims to examine the styles of competition among children with respect to the variables of their gender and age.

Method

The analysis of the validity and reliability of Turkish version of Preschool Competition Questionnaire was carried out on the data study group which comprises 208 children from 16 schools in Istanbul (11 public schools and 5 private schools) between the months of 48 and 72. Forty-two preschool teachers who work at these 16 schools evaluated children in their classrooms using PCQ. Teachers were asked to evaluate maximum 5 children whom they would select randomly. Additionally, to complete the test-retest study, the questionnaire was applied to 47 children within this group three weeks later. The study group, which the linguistic equivalence study was conducted with, consists of 33 children.

Preschool Competition Questionnaire was developed by Paquette, Gagnon Bigras and Schneider, Bouchard in Canada, 2013, to assess the styles of competition among children between the ages of 3 and 6. The Questionnaire consists of 17 items referring to competitive behaviors among preschool children observable during daily preschool activities. PCQ comprises three dimensions: other-referenced competition (8 items), task-oriented competition (6 items), and maintenance of dominance hierarchy (3 items).

Findings

The findings obtained from the linguistic equivalence study of the Preschool Competition Questionnaire-Turkish form show that the correlation coefficients between the original form and the Turkish version range from .85 to .97. The correlation between the points obtained from the original form and the Turkish version is .99 for the Questionnaire as a whole. To determine the representativeness and distinctiveness of the PCQ's items with respect to the whole of the questionnaire, item-total correlation was examined and 27% upper-lower group comparisons were conducted respectively. The results of the analyses conducted show that the corrected item-total correlation coefficients of the items in the PCQ range from .68 to .90. It is observed from the results of the t-tests between item mean points of upper 27% and lower 27% groups

that the differences are significant for all the items and sub-domain scores ($p < .001$). This finding shows that all items and sub-dimensions are distinctive.

For confirming structure validity of the PCQ-Turkish form, Confirmatory Factor Analysis was applied to the factors in the original form of the questionnaire. The goodness of fitting of the model was evaluated firstly through the proportion of chi square to the degrees of freedom. The acceptable proportion of chi square to the degrees of freedom is at range between 3 to 5 (Hoe, 2008; Kline, 2005; Meyers, Yvonne & Guarino, 2006). In this study, the ratio is calculated as 3.01 (343.24/114). SRMR and RMSEA values less than 0.10 are considered as acceptable for confirming the fitting of the model to the data (Bentler, 1990; Marsh, Balla & McDonald, 1988). These values in this study are in acceptable range (RMSEA = 0.099, SRMR = 0.08). According to the indexes of the goodness of fitting, .90 and above values of CFI, NNFI and NFI are considered as acceptable and values between .95 and 1.00 means that model has perfect fit (Bentler, 1990; Hu & Bentler, 1999). According to the values in this study (CFI= 0.97, NNFI= 0.97, NFI= 0.96), model represents a perfect fitting.

To examine the reliability of the PCQ, methods of Cronbach alpha internal consistency and test-retest were employed. Cronbach alpha coefficients calculated to measure the reliability of the sub-dimensions of the Turkish form were found as .96 for Other-Referenced Competition, .92 for Task-Oriented competition, and .91 for Maintenance of Dominance Hierarchy. Test-retest reliability coefficient is found as .95 for Other-Referenced Competition, .92 for Task-Oriented competition, and .85 for Maintenance of Dominance Hierarchy. The results obtained indicate that the overall reliability of the questionnaire is at a good level.

Discussion and Conclusion

Confirmatory factor analysis results supported the original 3 factor structure (other-referenced competition, task-oriented competition, and maintenance of dominance hierarchy). Findings of the adaptation, reliability and validity studies of the Turkish version of the Preschool Competition Questionnaire developed by Paquette et al. (2013) reveal that the 17-item version of the questionnaire has Turkish linguistic equivalence and is a reliable and valid scale to evaluate competition styles of 48-72 months old children under cultural conditions of Turkey.